

Zveřejňování disertačních prací ve službě ProQuest Dissertations & Theses Global

Part of **Clarivate**

Databáze PQDT poskytuje přístup k více než 5,5 milionům disertačních a diplomových prací, z nichž 3,1 milionu je k dispozici v plném textu (ve formátu PDF) a většinu z nich lze zakoupit online i v tištěné podobě (print-on-demand). Do databáze, do které přispívá více než 4 200 univerzit na celém světě, ročně přibude přibližně 200 000 plnotextových dokumentů, z toho 15 000 z kontinální Evropy v různých jazycích. ProQuest zpřístupňuje PQDT v různých verzích – jako kompletní databázi (PQDT Global), jako tematické sub-kolekce (STM a HSS), jako součást rozsáhlejších databázových balíčků (např. práce z oblasti ekonomie v databázi ABI/Inform), případně jen jako bibliografický zdroj (bez přístupu k úplným textem). Aktuálně jsou bibliografická data dostupná i na platformě Web of Science a stanou se také součástí citačních indexů.

Právní aspekty

ProQuest uzavírá s univerzitou (fakultou) neexkluzivní smlouvu o zařazení kvalifikačních prací do databází PQDT. Instituce má úplnou kontrolu nad tím, které práce uvolní ke zveřejnění – formou dohodnutých příznaků v metadatech může být práce zcela zakázána, může být povoleno pouze zveřejnění bibliografických údajů (bez úplného textu), nebo může být povoleno i zpřístupnění úplného textu (i formou Open Access licence, v případě potřeby s časovým embargem). Režim zveřejnění určuje univerzita na základě skutečného právního stavu dané práce (na základě licenční smlouvy s autorem).

Instituce a/nebo autoři mají také úplnou kontrolu nad případným zpřístupněním prací pro potřeby další indexace (např. pro možnost dohledatelnosti přes Google Scholar nebo pro potřeby antiplagiátorských nástrojů třetích stran).

Dohoda o zpřístupnění prací se uzavírá přímo s vydavatelstvím ProQuest a jsou v ní definovány i ostatní náležitosti a podrobnosti včetně možností stažení prací a podobně. ProQuest je definován jako partner pro archivaci a zpřístupnění prací – autorská práva zůstávají nedotčena stejně jako odpovědnost za poskytnutý obsah.

Technické aspekty

Pro technické stránce existují dva způsoby, jak zařadit kvalifikační práce do PQDT:

1. Zpřístupnění institucionálního repozitáře pro možnost automatického „dolování“ uložených prací – v takovém případě se přesně definují podmínky, které práce a jak mají být zařazeny. Systém je automatizovaný a do PQDT se dostanou z repozitáře jen práce podle přesně zadaných kritérií a v dohodnutém režimu zpřístupnění.
2. Využití systému ETD (Electronic Theses and Dissertations), který řídí celý proces tvorby, posuzování, hodnocení a zveřejnění prací. V takovém případě má instituce k dispozici mohutný nástroj včetně přehledů využívání apod. Způsob a režim zpřístupnění v PQDT se pro každou konkrétní práci definuje v rámci celého „workflow“.

Finanční aspekty

Služba archivace a zpřístupnění je **pro instituce i autory zdarma**. Pokud se v procesu uzavírání dohody mezi ProQuestem a institucí vyskytnou okolnosti, které by vyžadovaly nastavbové placené služby (např. digitalizace prací, které neexistují v elektronické podobě), je na smluvních stranách, aby se dohodly na přiměřené odměně.

Ve službě ETD se mohou vyskytovat doplňkové funkce, které mohou vyžadovat platbu – například žádá-li autor o registraci své práce také u amerického Patentového úřadu. Potřeba úhrady případného poplatku je při dané službě vždy výrazně uvedena a autor musí vědomě s povinností úhrady souhlasit.

ProQuest v rámci zpřístupnění prací poskytuje uživatelům možnost požádat a zaplatit za dodávku úplného textu v elektronické a/nebo tištěné podobě. Z takto získaných poplatků si mohou autoři nárokovat tzv. „Royalty Fee“ – tzn. podíl na prodeji. Royalty Fees lze vyplácet pouze autorům (nikoli instituci) a podmínkou je registrace a udržování aktuálních údajů o autorovi v systému ETD.

Další kroky

Máte-li zájem o zařazení Vašich disertačních a diplomových prací do PQDT, obraťte se laskavě na emailovou adresu Meinhard.Kettler@Clarivate.com s kopií na Vladimir.Karen@aip.cz.